

Отъ процентитѣ въ горната таблица се вижда :

1) че необработвающитѣ се земи въ Княжеството съставляватъ половина отъ общото пространство, а именно 50.86 % ;

2) че покрититѣ съ гори и балталъци пространства заематъ 19.50%, които пространства заедно съ необработвающитѣ земи съставляватъ 70.30%, или двѣ трети и нѣщо повече отъ цѣлата повърхность на страната и, най послѣ,

3) че пространства, които собственно служатъ за разнитѣ земе-дѣлчески цѣли, съставляватъ 29.64%, или приблизително една трета отъ общото пространство.

Послѣднитѣ пространства, по отношение на пригодността имъ къмъ различнитѣ отрасли въ земедѣлието се подраздѣлятъ : на пространства орати, т. е. които се оръжътъ (ниви, бостани и пр.); пространства подъ ливади и пространства подъ лозя.

Срѣдния процентъ на обработвающитѣ се въ ниви, бостани и пр. земи, или процента на оратнитѣ земи, спорѣдъ приведената таблица, достига 25.50% или една четвърта часть отъ общото пространство ; но има, обаче, мѣстности, гдѣто находящитѣ се подъ орадо земи съставляватъ повече отъ 40% (Пловдивский окръгъ, безъ Рупоска и Карловска околии), а въ други — недостига даже и 10% (околитѣ, които обхващатъ Родопитѣ). Същото това ний виждаме и въ разпрѣдѣлението на ливадитѣ, т. е. до гдѣто срѣдния относителенъ брой за Княжеството достига 3.20%, максимума на ливадитѣ въ нѣкои мѣста надминава 10% (Ломский окръгъ), а минимума, напротивъ, недостига и 1% (Хасковский, Силистренский, Шюменский и др. окръзи). Горитѣ и балталъцитѣ, на които срѣдния процентъ достига 19.62%, сж разпрѣдѣлени още по неравномѣрно : въ нѣкои мѣстности тѣ съставляватъ повече отъ 40 и 50% (околитѣ, които обхващатъ Родопитѣ и Стара-Планана), а въ други — едва 2 или 3% (Крайдунавскитѣ околии). Слѣдователно, за да се опрѣдѣли степенята на распространението на разнитѣ видове културни земи въ Княжеството, необходимо е да се разгѣда разпрѣдѣлението имъ по окръзи.

По относителното количество на оратнитѣ земи, окръжитѣ въ Княжеството могатъ се раздѣли на три категории : първа категория окръзи съ процентъ на обработвающитѣ се земи по голѣмъ отъ 30% ; втора категория — отъ 20—30% и трета категория, съ относителенъ брой по малкъ отъ 20%. Къмъ първата категория принадлежатъ 8 окръга, които въ географическо отношение съставляватъ двѣ отдѣлни групи — едната на Сѣверъ, а другата на Югъ отъ Балкана. Сѣверната група се състон отъ 6 окръга, а именно : Силистренский, Разградский, Руссенский, Търновский (безъ околитѣ Кесаровска, Еленска, Дрѣновска и Трѣвненска), Плѣвенский и Свишовский, а южната отъ два — Пловдивский (безъ Рупоска околия) и Ст. Загорский (безъ Казанлъшката околия). Окръжитѣ отъ първата група (сѣверната), заедно съ прилежащитѣ къмъ тѣхъ : Балчикска, Добричска, Ново-Пазарска, Шюменска и Севлиево околии, въ които процента на обработвающитѣ земи надминава 30%, заематъ сѣвероисточната часть на Княжеството, а именно тѣзи часть, която граничи отъ Югъ съ линията проведена отъ Черно море, прѣзъ г. г. Варна, Провадия, Шюмень, Ески-Джумая, с. Кесарово, Търново, Севлиево, Ловечъ, с. Луковитъ до р. Искръ, а отъ Западъ — съ р. Искръ (отъ устието на р. Панегъ до Дунава).